

LO GERONÉS

BIBLIOTECA PUBLICA
GIRONA

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona 1 pesseta trimestre
Fora 1'25 id. id.
Extranger... .. 1'50 id. id.
Números solts, 10 céntims

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.^{or}

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin á la Redacció, se n donará compte en lo Setmanari.

Any 1er.

Dissapte 28 d' Abril de 1894.

Núm. 4

SECCIO POLITICA

MEETING D' OLOT.

De vegades les coses fetes depressa y sense preparació son les que millor surten. Aixís ha passat ab lo meeting d' Olot, y aixís había de succehir perque la manifestació que s' tractava de fer responia als sentiments d' aquell poble, que viu y desitja viure de son treball.

Posats d' acort los elements actius de la població, N. Esquena, los Vayredas, los Solers, En Plana, En Masllorens, y altres y altres, ab la Lliga nacional de productors, convidaren al públich pera un meeting en la plassa d' Alfons XII d' aquella vila, ab l' objecte de protestar contra 'ls tractats de comerç pendants de l' aprobació de les Corts.

La plassa, á la hora senyalada, estava plena de gom á gom d' olotins y de treballadors de las poblacions industrials vehines; S. Joan les Fonts, Castellfollit, Montagut, Begudá, Argelaguér, Ridaura, etc. etc. Los hi dirigiren la paraula los Srs. Soler (Jaume) d' Olot, Anton Capmany, representant de la *Juventut industrial proteccionista* de Sabadell; Ferrán Alsina, en nom de la *Lliga de productors* y Joseph Esquerra, també d' Olot. Tots ells tronaren contra 'ls tractats, contra 'l ministre d' Estat que 'ls ha concertats, preferint l' aplauso dels extrangers á l' agrahiments del pays treballador y á les necessitats de poder viure y mantenirse les classes totes de la societat, y contra 'l ex ministre d' Hisenda que, quant son company sols tracta de mirar las entrades dels contribuyents, ell sols atina á expremels cada día més la butxaca. La multitud entusiasmada interrompia á cada moment als oradors ab ses ruidoses mostres d' aprobació y, entre unánims aplausos, s' acordá dirigir als poders públics les següents conclusions:

Primer. Que entenen ells es un deber seu, fer lo sacrifici del import dels tributs, pera sostenir l' existencia y 'l prestigi dels Governos.

Que entenen es deber seu ajudar á la defensa dels representants de la Nació, fins ab la sanch de sos fills, sempre y quan aixís convingui á la Patria.

Pero entenen també que com á benefici correlatiu tenen dret á esperar que 'ls Governos protegiran eficazment ara y en tots temps, los interessos dels elements productors.

Com sigui que 'ls tractats pendants d' aprobació poden perjudicar gravement aquestos interessos, creuen que 'l Govern no 'ls apropará. Pero si aixís no fos, si 'ls dolents tractats s' aprobessin, com que suposaria un mancament als debers contrets envers lo pays productor, aquest creuria pod'rsé rellevar de son compromís envers sos governants.

Segón. També acordan dirigir-se á sos representants á Corts, exigintlos que en aquets moments de veritable perill pera 'ls interessos nacionals, compleixin com á bons fills del pays á fi de que aquest no s' trobi en lo dolorós cas d' haverlos de declarar traydors á la Patria.

SECCIO DE PROPAGANDA

ALLÁ AHONT ÉRAM SÓM

Aixís se titula un'excel·lent article qu' en lo periódich *El Alcançe* acaba de publicar lo regionalista gallego don Manuel Murguía. En la impossibilitat de traslladarlo enter en las planas d' aquest setmanari, nos haurém de contentar donantne un extracte.

Comensa lo Sr. Murguía dient que 'l regionalisme s' troba avuy ahont s' ha trobat sempre y proclama lo ma-

teix que sempre: la total reivindicació, en tots los ordres de la vida, de la nostra nacionalitat. Que 'l poble gallego sent l' anyoransa de tot lo qu' era seu y ha perdut. Las antigas nacionalitats engollidas y negadas per l' Estat tot poderós, sentintse vivas, volen viurer, contribuint á animar aquestos desitjs los mals y la ruina que 'ns ha portat la centralisació.

Continúa l' articulista dient que la vida local, los governs locals, s' imposan per molts rahons de justicia y d' oportunitat. Reconeixentho aixís un ministre conservador, lo Sr. Silveira, dictá alguns projectes de llei com volent donar una satisfacció á las entitats nacionals, responnent á la forsa de las corrents regionalistas. En dits projectes se regoneixian en part nostras lligítimas aspiracions y la justicia, ab que volen *que en lo nostre sols nosaltres hem de posarli la ma; que lo nostre predomini en las cosas del país y las lligítimis; que 'ls que hajan de representarnos en lo Parlament sian nascuts á Galicia y aixís mateix tot lo qui exerceixi algun càrrech, especialment funcions públicas lo mateix en l' ordre civil que en lo religiós;* en fi, que nostra llibertat provincial sia una veritat, y que no 'ns envien de Madrid fetes las lleys y los que han d' aplicarlas, sinó que aquí las elaboren atenent á nostra tradició, á nostre sentiment nacional, á nostras necessitats; aixís com també 'ls que hajan d' interpretarlas, las comprendin y estigan conformes ab ellas.

Tornántnos la vida que havem gosat y que no tenim, desapareixeria lo funest caciquisme, lo verdader fill de la centralisació que 'ns entrega lligats de peus y mans al poder central del qual reb tota la forsa pera obrar y la sanció pera las sevas oras. Lo cacich urbá tot ho abat y atropella; lo cacich rural explota al pagés en tots sentits, lo trepitja com lo rehim en lo cub y 'l nega tres vegadas com Pere á Cristo. Al agricultor se li imposan novás càrgas que l' aniquilan; se 'l lliura de sos antichs senyors, piadosos per e'ls, y se 'l deixa á mercé del cacich, d' aquest nou senyor Feudal sens entranyas ni conciencia.

«Cada vegada que veyem á nostres pagesos, diu lo senyor Murguía, creuhar silenciosos y tristos los camins que conduheixen á las poblacions, cada vegada que 'ls hi veyem comptar los xavos ab que alimenta als paràsits de totas las especies que viuen sobre ell, lo cor se 'ns opimeix, per lo mal que delata á nostres ulls y per lo inevisible que amenaça al país. Passa capficat lo marit, passa la muller presa de las moltes angunias que la voltan, passen los fills qual infantil somris te ja quelcom de las grans tristezas heredadas, y sempre 'ns preguatém quin pecat han comés? Ells son los que treballan, ells los que satisfan los tributs, la carn de canó, la carn d' emigració, la carn morta sobre la qual cahuen tots los buitres que volan per aquets cels propicis, en aquesta terra benchida, ahont sofreix tant lo qui fa florir y fructificar pera tots menos per ell!»

Acaba l' article ab lo següent párrafo, que hauria de fer discórrer al govern de Madrid, si aquest fos capás de pensar en altra cosa que ab la política menuda y ab las dolsuras del pressupost:

«A sa hora, en son día, tal vegada demá, quan menos s' hi pensi, aqueixos homes tips de sofrir, se cansaran del tot. Bastará—si ho dubteu esteu cegos—una sola veu pera congregarlos, un sol lema pera que s' preparin, un sol moment pera que s' decideixin. No dirém lo que passarà allavors, perquè no volém que se 'ns digui que trassém ab anticipació 'l programa de sas venjansas; pe o no dubtem dir que en aquell día ¡ay de las ciutats y sa gent!»

La Filoxera y les contribucions

Moltes vegades la premsa s' ha ocupat de l' injusticia irritant que resulta de que segueixin pagant la mateixa contribució que avans pagavan los terrenos filoxerats.

Fá prop de tres anys, que en una important reunió agrícola tinguda en lo Plá del Panadés, se vá comensar una vigorosa campanya pera obtenir l' exenció ó al menys la

rebaixa de contribució de les vinyes filoxerades. Per desgracia, vivim en una terra que solament cridant fort se consegueix alguna cosa, y 'ls pobres agricultors continuan suportant lo pes de gabelos que no poden pagar.

Aquí, á Espanya, se va donar la llei de 18 de juny de 1885, dita de la filoxera, que declarava calamitat pública aquest flagell, y manava en son article 18, lo que segueix: «Lo ministre d' Hisenda donará les ordres convenientes pera que, en los amillaraments y talles dels pobles, se fassin les baixes de la riquesa imponible destruida per la filoxera.» Y, efectivament, tals ordres no s' han donat.

Per l' article 6.º del Reglament de 30 de setembre de 1885, se concedeix alguna rebaixa als vinyats destruits per la filoxera y que s' replantin ab ceps americans. Tot ha sigut també lletra morta.

En cambi, á França, ahont se protegeix de dabó á la viticultura, se compleixen les exencions y les rebaxes als amos de les vinyes filoxerades.

Lo ministre d' Hisenda d' aquella nació, acaba de publicar una llista ó resúm de les rebaxes del impost sobre dites terres en lo any 1892, en los terrenos plantats de vinyes de ménos de quatre anys ensá, com ho disposa la llei.

Les terres admeses de nou en 1892 y que gosan de l' exenció de l' impost, son en nombre 121,618 y representan una extensió superficial de 34,608 hectáreas. Aquestes 34,608 hectáreas admeses per primera vegada á la rebaixa del impost, son exclusivament de terrenos plantats ó replantats de vinya durant lo any 1891.

Fins ara la llei de primer de Desembre de 1877, qu' autorisa aquesta rebaixa, s' ha aplicat á 7,267 pobles, pertanyents á 58 departaments diferents. N' han beneficiat 874,643 pessas de terra, que representan una superfície total de 281,084 hectáreas.

Sobran los comentaris.

(De la Verdad, de Tortosa.)

Una conferencia.

Notable fou la que doná 'l dilluns al vespre en lo local del Centre En Ferrán Alsina, president que fou de la *Lliga de Catalunya* y actualment membre de las juntes de la *Lliga de productors* y del *Foment del treball nacional*. Lo Sr. Alsina se trobava de pas á Gerona y no volgué negarse á l' invitació del Centre de dirigir la paraula als socis sobre assumptos econòmichs, avuy d' actualitat, assumptos que l' havian portat á Olot y en los quals tant regoneguda es sa competencia. Improvisá, donchs, un parlament sobre 'l criteri general econòmich del catalanisme, basat en los treballs de que s' autor y que s' llegiren en les assemblees de Manresa y Reus y s' estengué, ademés, en atinades consideracions sobre quina déu ésser, ara per ara, la conducta de tots los productors catalans davant l' amenaça de que s' aprobin per les Corts los tractats de comerç concertats pel Govern.

Digué qu' avuy l' intransigencia de las escoles, tant lliure-cambista com proteccionista, produhia resultats contraris als interessos de la producció y de la riquesa nacional, y feya que 'ls Governos de Espanya, generalment sempre influhitis pels lliure-cambistes, no atenguessin com deurién les reclamacions de les classes productores. Fén present qu' aquestes no debian extremar ses reclamacions, sinó reduhirse á lo just y á lo necessari pera poder viure y competir ab la producció estrangera; perque una protecció exagerada portava també inconvenients á la producció nacional, donchs augmentant més del degut les ganancies de certes indústries provocaba en elles una competencia interior y un excés de producció y la consegüent ruina dels més débils, ruina que si no era tant sensible com la produhida per la competencia estrangera, perque en aquell cas ahont ne cau un se n' aixeca un altre y tot queda á casa, era no obstant prudent evitar y portia altres perniciosos consegüencies econòmiques.

Manifestá que, essent necessaries les relacions comercials ab les demés nacions, s' imposava l' haver de tra-

SECCIÓ D' ANUNCIS

OBRAS

DE
Don Carles Bosch de la Trinxeria

Recorts d' un excursionista	4	Ptas.
Plá y montanya	3	«
L' hereu Noradell	3	«
De ma cullita	2'50	«
Montalbá	3	«
L' hereu Subirá	3	«
Tardanías	2'50	«

PROXIMA A PUBLICARSE

LENA,

novela de costums montanyesas.

J. RIERA Y BERTRÁN

ÚLTIMAS OBRAS

LA HOSTALERA DE LA VALL

DRAMA EN UN PRÓLECH Y QUATRE ACTES.

Preu: 2 pessetas

LA PUBILLETA

COMEDIA EN DOS ACTES,

Preu: 1'50 pessetas

Se venen totas en la llibreria de D. Joseph Franquet y Serra, carrer de la Argenteria, número 26.—GERONA.

Depósit de baguls

SE VESTEIXEN Y VETLLAN MORTS

PREUS SUMAMENT MODICHS

LLEÓ SABADÍ.—23, Ballesterias, 23.—GERONA

LLEÓ AUDOUARD

CIRUGIA-DENTISTA

Carrer de la Força, núm. 1, principal

Curació de las enfermetats de la boca.
Empastres, orificacions, etc.
Extraccions sense dolor.—Dentaduras artificials.

Máxim Fernandez

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perquè á més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrosy sorprendent específich, se ven en dita perruqueria,
24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24
GERONA

Grans rebaixas al engrós.

També s' troba en venda en dit establiment la

Tintura americana instantánea

SABATERIA

DE

JOSEPH M. A. VENTÓS

Calsat pera senyors, senyoras y nens.

Especialitat pera 'l que s' encarregui expressament.

Establiment de Don Pere Prunell

S' hi trobará un gran assortit de camisas, corbatas, colls y punys, sedas y llanas y demés articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS

Volts de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Gerona

JOAN GRIVÈ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il·luminació per gas y petroli.

Serveys complerts de cuyna. Cereria.

Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos, á preus limitadissims.

ESTABLIMENT Y TALLER DE PAU CASSÁ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetas la pessa.

Cromos, motlluras, transparents y cuadros

Novetat, bon gust y economia

Gerona.—Baixada del Pont de pedra, 14.

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S' han'rebut las últimas novetats per la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS.

Especialitat en trajos pera col·legials

3, Ramb'a d' Alvarez, 3

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP. I^a

SALT

MOLÍ FARINER

SISTEMAS AUSTRO-HUNGAR Y DE MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema 's fan las moltas á preus sumament módichs.

COL·LECCIÓ DE FOTOGRAFIAS

DEL

Monastir de Santa Maria de Ripoll

Se venen á una pesseta cada una en la llibreria de Joseph Franquet y Serra.

ARGENTERIA, 26, GERONA.

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

Redacció y Administració: Sabateria Vella, número 2, primer

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	.	1	pesseta	trimestre
Fora	.	1'25	idem	idem
Extranger.	.	1'50	idem	idem

NÚMEROS SOLTS 10 CÈNTIMS